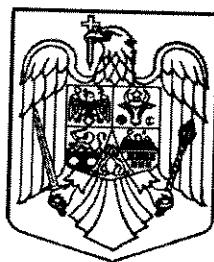

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 1218 din 6 noiembrie 2014

Prin punctul de vedere al Direcției Legislație, documentare și contencios nr. 17636/2014 a fost supusă analizei Plenului Consiliului Superior al Magistraturii problema interpretării dispozițiilor art. 88 alin. (1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în ceea ce privește activitatea judecătorilor care au și calitatea de formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau Școlii Naționale de Grefieri ori de expert în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție derulate de Consiliul Superior al Magistraturii.

În concret, problema sesizată a fost aceea dacă un astfel de judecător poate desfășura activitățile de formare în zile lucrătoare, în timpul programului de activitate al instanței, iar în cazul în care activitățile de formare nu permit prezența judecătorului și la sediul instanței, dacă poate să nu se prezinte la instanță, însă fără ca absența sa să fie considerată nejustificată.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului nr. 1080 din 8 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial nr. 684 din 7 noiembrie 2013, au fost modificate dispozițiile art. 88 alin. (1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului nr. 387 din 22 septembrie 2005, după cum urmează:

1

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr.141B,, Sector 6

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm1909.ro

„(1) Programul de lucru al instanțelor este de 8 ore zilnic, timp de 5 zile pe săptămână; programul începe de regulă la ora 8,00 și se încheie la ora 16,00. Programul de lucru al judecătorului este flexibil și poate să difere de programul de lucru al instanței. Judecătorul este obligat să fie prezent la ora stabilită pentru ședințele de judecată și la alte activități în care este planificat sau pe care și le-a stabilit.”

În interpretarea acestei prevederi regulamentare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârea nr. 1237 din 19 noiembrie 2013, prin care s-au stabilit următoarele:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 88 alin. (1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387 din 22 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, stabilește următoarele:

Prin sintagma „programul de lucru al judecătorului este flexibil și poate să difere de programul de lucru al instanței” se înțelege că este permis judecătorului să nu fie prezent în fiecare zi la ora 8,00, respectiv să nu plece din instanță în fiecare zi la ora 16,00, cu respectarea următoarelor obligații:

- să fie prezent la ora stabilită pentru ședința de judecată și la orele stabilite pentru celelalte activități la care a fost planificat, pe care și le-a planificat singur sau care impun prezența sa, ca efect al unor dispoziții legale sau regulamentare;

- să nu absenteze de la ședințele organizate la nivelul instanței, la alte ședințe de natură organizatorică sau de la seminariile pentru care a fost selecționat;

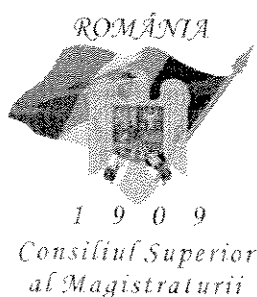
- să nu se sustragă de la efectuarea activităților de natură organizatorică, precum sunt cele de coordonare a unor compartimente constituite la nivelul instanței și să nu desfășoare activități specifice acestora în afara programului de lucru al instanței, dacă efectuarea acestora atrage nerespectarea programului de lucru al personalului auxiliar al instanței;

- să aibă o prezență zilnică la sediul instanței, chiar dacă durata de timp zilnică în care se află la sediul instanței nu este de 8 ore;

- judecătorul este obligat să dispună măsurile ce se impun în legătură cu cererile și actele de orice natură, precum și în legătură cu corespondența cu caracter administrativ sosită prin poștă, curier, fax sau e-mail, în cauzele care i-au fost repartizate, în raport cu urgența acestora;

- oricare din judecătorii dintre judecătorii care intră în compunerea completului de judecată trebuie să asigure preluarea dosarelor repartizate acestui complet și să ia măsurile necesare în scopul pregătirii judecății, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzelor;

- să nu solicite și să nu determine în altă modalitate, pe considerentul programului flexibil, înlocuirea sa de la îndeplinirea activităților pentru care a fost planificat ori la care prezența sa este imperativ necesară;

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- judecătorul este obligat să dispună măsurile ce se impun în legătură cu cererile și actele de orice natură, precum și în legătură cu corespondența cu caracter administrativ sosită prin poștă, curier, fax sau e-mail, în cauzele care i-au fost repartizate, în raport cu urgența acestora;

- în cazul în care judecătorul desfășoară activități didactice în învățământul superior, să își stabilească norma didactică astfel încât să respecte activitățile specifice funcției de judecător și să aducă la cunoștința conducerii instanței programul lor de desfășurare."

Consecvent orientării promovate anterior, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii consideră că participarea judecătorilor și procurorilor la activitatea de formare este în interesul sistemului judiciar, iar în acest sens sunt edificatoare normele din legislația primară.

Potrivit art. 108 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „personalul de instruire al Institutului Național al Magistraturii este asigurat, de regulă, din rândul judecătorilor și procurorilor în funcție, care pot fi detașați în condițiile prezentei legi, cu acordul lor, în cadrul Institutului, cu avizul consiliului științific al Institutului."

Corelativ, posibilitatea exercitării funcțiilor de instruire în cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri de către judecători și procurori este consacrată și în cuprinsul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind reglementată expres ca excepție de la incompatibilitățile prevăzute pentru aceste categorii profesionale, astfel: „funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii."

În mod constant, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a statuat că judecătorii pot participa în calitate de experți în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție, reținând că „este necesară participarea unor practicieni de drept român, a căror experiență este valoroasă pentru însușirea atât a cunoștințelor teoretice, cât mai ales, a celor de practică judiciară."

Relevantă din perspectiva analizată este soluția Plenului Consiliului Superior al Magistraturii adoptată în ședința din data de 17 aprilie 2008, în sensul că: „judecătorii și procurorii care participă la activitățile organizate de Institutul Național al Magistraturii (comisii de examinare, activități de formare profesională etc.) se află în exercitarea unor atribuții în folosul sistemului judiciar. În aceste condiții, ținând cont de faptul că aceste activități se desfășoară suplimentar activității specifice profesiei de judecător și procuror se impune remunerarea corespunzătoare."

Aceeași identitate de rațiune este și în cazul activităților similare organizate de Școala Națională de Grefieri.

Aprecierile exprimate la nivel european sunt în același sens, fiind semnalată importanța participării judecătorilor la funcționarea sistemului judiciar, care implică și asigurarea formării profesionale inițiale și continue.

Astfel, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (Opinia nr. 4) arată că formarea judiciară trebuie să aibă drept misiune soluționarea punctelor slabe din sistemele judiciare, să fie atractivă din punctul de vedere al beneficiilor pe care le are pentru carieră, să fie susținută cu resurse financiare, de timp și alte mijloace pentru a permite judecătorilor să participe la cursurile de formare continuă, să se axeze pe probleme legale și pe alte probleme legate de funcțiile îndeplinite și care corespund nevoilor lor, să aibă loc într-un mediu care să încurajeze studiul, în care membrii diferitelor structuri ale sistemului judiciar să se poată întâlni și face schimb de experiență și să dobândească perspective comune. Se mai arată că o formare de calitate înseamnă o formare care se axează cu succes pe nevoile sistemului. Or, cei care cunosc în primul rând aceste nevoi, puncte slabe, sunt magistrații, astfel că implicarea acestora în activitățile de formare profesională trebuie să fie prioritară.

Importanța formării profesionale a judecătorilor și procurorilor, ceea ce presupune în mod necesar implicarea acestora nu doar pentru propria perfecționare, ci pentru a contribui la eficientizarea și perfecționarea sistemului judiciar în ansamblu, inclusiv prin participarea la programe de pregătire/specializare a altor magistrați, este edificator subliniată și de alte instrumente juridice în materie.

Astfel, Strategia Institutului Național al Magistraturii pentru perioada 2013-2016, aprobată de Consiliul științific prin Hotărârea nr. 12 din 10 mai 2013, iar ulterior de către Plenul Consiliul Superior al Magistraturii la data de 4 iunie 2013, prin Hotărârea nr. 543/2013, evidențiază formarea în domeniul judiciar drept premisă importantă a calității actului de justiție, indisolubil legată de independența și eficiența sistemului judiciar. O formare de calitate este aceea care răspunde nevoilor sistemului și presupune pregătirea preponderent practică a viitorilor magistrați, precum și perfecționarea continuă a pregătirii profesionale a magistraților în funcție. Or, aceasta implică dezvoltarea rețelei de formatori aleși, în primul rând, dintre magistrați, dată fiind necesitatea de a se asigura formarea, în principal, din perspectivă practică, punându-se accent pe descrierea, în mod cât mai fidel, a condițiilor în care magistrații își desfășoară activitatea.

Este de asemenea observată importanța menținerii componenței mixte a personalului de instruire prin folosirea în egală măsură a formatorilor colaboratori judecători și procurori în activitate, care garantează caracterul practic al formării prin implicarea lor nemijlocită în practică.

Necesitatea asigurării personalului de instruire al Institutului Național al Magistraturii preponderent din rândul magistraților este consacrată expres și în cuprinsul

art. 3 din Statutul personalului de instruire al Institutului Național al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea nr. 531/2012 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Dispozițiile consacrate la nivelul legislației primare și secundare, orientarea constantă a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii și, nu în ultimul rând, recomandările europene relevă fără echivoc necesitatea participării judecătorilor și procurorilor în activitatea de formare profesională, ceea ce implică și preocuparea de a fi identificate cele mai eficiente metode pentru ca aceștia să poată desfășura și asemenea activități, concomitent cu acelea specifice funcției de judecător sau, după caz, procuror.

Tocmai în acest context factic și normativ, care ilustrează importanța implicării judecătorilor în activitățile de formare profesională, este necesar să se stabilească dacă judecătorul care are și calitatea de formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau Școlii Naționale de Grefieri ori de expert în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție derulate de Consiliul Superior al Magistraturii poate desfășura activități de formare în zile lucrătoare, în timpul programului de activitate al instanței, iar, în cazul în care activitățile de formare nu permit prezența judecătorului și la sediul instanței, dacă acesta poate să nu se prezinte la instanță în zilele în care desfășoară activități de formare, fără ca absența să fie considerată nejustificată.

O analiză concretă sub acest aspect se impune cu atât mai mult cu cât prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1237/2013 s-a stabilit obligația judecătorilor „să aibă o prezență zilnică la sediul instanței, chiar dacă durata de timp zilnică în care se află la sediul instanței nu este de 8 ore”. Or, în unele cazuri, o asemenea situație ar putea să nu se concilieze cu participarea judecătorilor și procurorilor la activitățile de formare profesională, în calitate de formatori.

În acest context, Plenul constată că specificul organizării activității la instanțele judecătorești nu ar putea conduce la un volum de muncă diminuat pentru judecătorii care desfășoară și activități în calitate de formatori în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau Școlii Naționale de Grefieri ori de expert în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție derulate de Consiliul Superior al Magistraturii, care, corelativ, să pună problema afectării activității celorlalți judecători.

În plan național, de mai mulți ani instanțele judecătorești au implementat programul privind volumul optim de muncă. Aceasta înseamnă, în cazul judecătorului care desfășoară și activități de formare, că, atâta vreme cât figurează într-un complet de judecată, sistemul informatic de repartizare aleatorie a dosarelor va încărca acest complet la fel ca pe acelea din care nu fac parte formatori, până la atingerea punctajului maxim și cu echilibrarea volumului de muncă între complete.

În consecință, nu prezența în instanță dă măsura activității judecătorului, ci faptul că acesta desfășoară activitate de judecată în mod egal cu ceilalți colegi.

În afara criteriului punctajului alocat fiecărui complet, are relevanță și dacă un judecător formator este planificat în compunerea unor complete de judecată comparabil cu ceilalți colegi din instanță, atât ca număr de complete, cât și cu luarea în considerare

a stadiului procesual al dosarelor (dacă acesta funcționează la instanță de control judiciar).

În legătură cu acest aspect, Plenul constată că, spre deosebire de alte situații (precum aceea a purtătorului de cuvânt), în cazul judecătorilor formatori nu se prevede posibilitatea degrevării lor de anumite ședințe, în considerarea desfășurării activității de formator. Consecința este aceea că un judecător formator trebuie planificat într-un număr de complete de judecată comparabil cu ale celorlalți judecători care judecă în aceeași materie; asigurarea acestui echilibru este însă atributul președintelui de secție și al colegiului de conducere al instanței la care funcționează judecătorul. În mod similar se pot stabili atribuții în diverse compartimente ale instanței.

Pe aceste premise, ținând seama și de considerentele care au determinat reglementarea programului de lucru flexibil al judecătorului, Plenul consideră că judecătorul care are și calitatea de formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau Școlii Naționale de Grefieri ori de expert în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție derulate de Consiliul Superior al Magistraturii poate desfășura activitățile de formare în zile lucrătoare, în timpul programului de activitate al instanței.

În același timp, în cazul în care activitățile de formare nu permit prezența judecătorului și la sediul instanței (fie din cauza faptului că se desfășoară în alte localități, fie pentru că, deși se desfășoară în aceeași localitate, nu permit, dată fiind durata lor, și prezența la instanță în ziua respectivă), judecătorul formator poate să nu se prezinte la instanță în zilele în care desfășoară activități de formare, fără ca absența să fie considerată nejustificată.

Pe de altă parte, întrucât judecătorul formator trebuie să-și îndeplinească toate atribuțiile de serviciu, comparabil cu ceilalți judecători de la instanța la care funcționează, Plenul reține că, în toate situațiile analizate în precedent, judecătorul care are calitatea de formator are obligația de a-și planifica și realiza activitatea de formare astfel încât să respecte toate celelalte obligații care îi revin potrivit art. 1 din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1237 din 19 noiembrie 2013.

Față de cele expuse, în temeiul art. 23 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 - (1) Judecătorul care are și calitatea de formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau Școlii Naționale de Grefieri ori de expert în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție derulate de Consiliul Superior al

Magistraturii poate desfășura activitățile de formare în zile lucrătoare, în timpul programului de activitate al instanței.

(2) În cazul în care activitățile de formare prevăzute la alin. (1) nu permit prezența judecătorului și la sediul instanței, acesta poate să nu se prezinte la instanță în zilele în care desfășoară activități de formare, fără ca absența să fie considerată nejustificată.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), judecătorul are obligația de a-și planifica și realiza activitatea de formare astfel încât să respecte toate celelalte obligații care îi revin potrivit art. 1 din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1237 din 19 noiembrie 2013.

Art. 2 - Prezenta hotărâre se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Data în București, la 6 noiembrie 2014.

PRESEDINTE
Judecător dr. Adrian Bordea

